

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets indstilling vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Formanden:

Udvalgets indstilling går ud på, at hr. Hugo Holms mandat bortfalder som følge af, at han har mistet sin valgbarhed. Den er altså vedtaget, og stedfortræderen vil herefter blive indkaldt.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 2:

Forespørgsel til kulturministeren:

»Hvad agter regeringen at gøre for at sikre, at efterskolerne fortsat bliver en del af det frie skolevalg, og at valg af efterskole er økonomisk muligt for alle, samt at efterskolerne økonomisk vil være sådan stillet, at de vil kunne give et varieret og godt alternativt tilbud til 8.-9.-10.-klasseleverne?«

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 3/10 90. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/10 90).

Begrundelse

Aage Frandsen (SF):

Danmark har flotte skoletraditioner, som der har været bred opbakning bag. De bygger på principperne frihed og lighed. Der er frihed til at vælge friskolen som alternativ til folkeskolen, der er frihed til at vælge efterskolen som alternativ for unge på 8., 9. og 10. klassetrin, og efterskolen er et glimrende supplement til folkeskolen, fordi efterskolen har en række tilbud, som folkeskolen aldrig vil kunne give på samme måde.

Men frihed forudsætter også en form for lighed. Der er ikke meget ved at have friheden, hvis man ikke har økonomisk mulighed for at bruge den. Derfor har der været ganske betydelige offentlige tilskud til såvel friskoler som efterskoler. Egenbetalingen for efterskoleophold har således været til at overkomme for ganske almindelige familier. »Har været« er jeg nødt til at sige, fordi mange kommuner helt – eller næsten helt – har afskaffet tilskud til efterskoleophold.

For de unge, der bor i kommuner, hvor der ikke er kommunetilskud, kan et efterskoleophold komme til at koste ca. 25.000 kr. Der er reelt ikke tale om frit skolevalg for disse unge, hvis de kommer fra familier med ganske almindelige indkomster. Der skal endda en særdeles god økonomi til at klare en sådan udgift. Der bliver heller ikke megen lighed, når unge, der har nogenlunde samme økonomiske baggrund, kan komme til at betale henholdsvis 25.000 kr. og 28.000 kr. for et efterskoleophold afhængigt af, hvilken kommune de tilfældigvis kommer fra.

At der således ikke er tale om frit skolevalg eller lighed for loven, skyldes som sagt, at en række kommuner har begrænset eller helt fjernet det kommunale tilskud til efterskoleophold. Det sker som led i kommunernes forsøg på at spare på de udgifter, som det ikke er lovpligtigt at afholde.

Det er en del af det kommunale selvstyre, men det kommunale selvstyre er kommet i konflikt med de unges frihed til at vælge den skole, de ønsker, og det er kommet i konflikt med princippet om lighed for loven.

Vi føler i SF, at efterskolen som en del af det frie skolevalg er ved at komme i fare, og vi mener, det er uacceptabelt, at der i den grad er tale om ulighed for loven, når det gælder tilskud til efterskoleophold. Det er baggrunden for, at vi har ønsket denne forespørgsel.

Besvarelse

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg vil gerne først takke forespørgerne for denne anledning til at drøfte efterskolerne og deres situation. Jeg ved, at forespørgerne er opmærksom på, at jeg er inde i overvejelser om, hvordan man kan løse nogle af de problemer, som er kendt på efterskoleområdet, og at det derfor er rigelig tidligt at tage stilling til, hvad der eventuelt er behov for at gøre.

Det er velkendt, at det er opgangstid for efterskolerne. Denne opgangstid har snart været en menneskealder, og hvad der vel er endnu mere bemærkelsesværdigt: Den er accelereret i de seneste år, hvor faldende fødselstal i de relevante årgange ellers tilsiger noget andet.

Der er mange grunde til denne udvikling. Den væsentligste er nok hele samfundsudviklingen med bl.a. børns tidligere og længere skolegang, med de færre muligheder for unge for at